

Otvaranje pregovora o plurilateralnom sporazumu u sektoru usluga

Rezolucija Europskog parlamenta od 4. srpnja 2013. o početku pregovora o višestranom sporazumu u sektoru usluga (2013/2583(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodno izvješće o uslugama, posebno Rezoluciju od 4. rujna 2008. o trgovini uslugama¹
- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o stanju Razvojnog plana iz Dohe (DDA) i o budućnosti Svjetske trgovinske organizacije (WTO), a osobito one od 16. prosinca 2009. o perspektivi Razvojnog plana iz Dohe nakon 7. Ministarske konferencije WTO-a² i od 14. rujna 2011. o stanju pregovora o Razvojnog planu iz Dohe³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. prosinca 2011. o preprekama trgovini i ulaganju⁴,
- uzimajući u obzir Protokol br. 26. Ugovora o funkcioniranju Europske unije o uslugama od općeg interesa i Povelju o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir Opći sporazum o trgovini uslugama (GATS) koji je stupio na snagu 1. siječnja 1995.; uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. ožujka 2003. o Općem sporazumu o trgovini uslugama (GATS) unutar WTO-a, uključujući kulturnu raznolikost⁵,
- uzimajući u obzir nacрте pregovaračkih smjernica za višestrani sporazum o trgovini uslugama, koje je Komisija predala 15. veljače 2013.,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije pod naslovom „Trgovina, rast i globalna pitanja – trgovinska politika kao ključna komponenta strategije Europa 2020”⁶,
- uzimajući u obzir izvješće Komisije Europskom vijeću naslovljeno „Izvješće o preprekama trgovini i ulaganju 2012.”⁷,
- uzimajući u obzir izvješće predsjednika Vijeća WTO-a za trgovinu uslugama od 21. travnja 2011. , veleposlanika Fernanda de Mateoa, Odboru WTO-a za trgovinske pregovore o posebnom zasjedanju o trgovini uslugama⁸,
- uzimajući u obzir izjavu skupine „Really Good Friends of Services” (RGF) od 5. srpnja 2012.,

¹ SL C 295 E, 4.12.2009., str. 67.

² SL C 286 E, 22.10.2010., str. 1.

³ SL C 51 E, 22.2.2013., str. 84.

⁴ SL C 168 E, 14.6.2013., str. 1.

⁵ SL C 61 E, 10.3.2004., str. 289

⁶ COM(2010)0612.

⁷ COM(2012)0070.

⁸ TN/S/36.

- uzimajući u obzir članak 110. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da usluge predstavljaju blizu tri četvrtine BDP-a i zapošljavanja EU-a te su ključne za održavanje i poboljšanje njegove konkurentnosti;
- B. budući da usluge predstavljaju 28 % izvoza EU-a u 2011. i više od polovice njegovih izravnih stranih ulaganja u treće zemlje od 2011. nadalje;
- C. budući da EU igra važnu ulogu u trgovini uslugama kao najveći izvoznik usluga u cijelome svijetu, što predstavlja 25,65 % ukupnog svjetskog izvoza usluga od 2011. nadalje;
- D. budući da bi sve države trebale biti u mogućnosti da razviju, održavaju i uređuju javne usluge od općeg interesa;
- E. budući da je 129 država članica WTO-a potvrdilo svoje obveze u okviru GATS-a, ali većina njih još uvijek to nije učinila za sve sektore;
- F. budući da je trenutna gospodarska i financijska situacija više no ikad naglasila temeljnu ulogu javnih usluga u Europskoj uniji; budući da u područjima poput zdravstvene zaštite, brige za djecu, brige za starije osobe, pomoći za osobe s invaliditetom i socijalnog stanovanja, ove usluge pružaju temeljnu sigurnosnu mrežu građanima i pomažu primicati socijalnu povezanost: budući da javne usluge na području obrazovanja, osposobljavanja i usluga zapošljavanja igraju ključnu ulogu u strategiji za rast i zapošljavanje;
- G. budući da je na 6. ministarskoj konferenciji WTO-a održanoj u Hong Kongu 2005. jedva 30 zemalja predložilo nove ponude usluga, a multilateralni pregovori o uslugama jedva da su napredovali od srpnja 2008.;
- H. budući da su na početku ekonomske krize 2008. i 2009. uvedene nove mjere zaštite kojima je cilj ograničiti trgovinu uslugama;
- I. budući da su uvodni razgovori među članovima skupine RGF o obliku i strukturi Sporazuma o trgovini uslugama (TISA) održani 2012. ;
- J. budući da je od 21 država članice WTO-a¹ koje pregovaraju s EU-om njih većina članica OECD-a i da predstavljaju 70 % svjetske prekogranične trgovine uslugama (bez trgovine uslugama unutar EU-a) i 58 % trgovine komercijalnim uslugama; budući da strane u tim pregovorima još uvijek ne uključuju niti jednu od država BRIC-a (Brazil, Rusija, Indija i Kina), udruženja naroda jugoistočne Azije (ASEAN) ili afričkih, karipskih i pacifičkih država;
- K. budući da je Komisija 15. veljače 2013. podnijela nacrt pregovaračkih smjernica Vijeću i 18. ožujka 2013. dobila zaduženje da sudjeluje u pregovorima o Sporazumu TISA;
- 1. smatra da multilateralni trgovinski sustav kojeg predstavlja WTO ostaje najučinkovitiji okvir za postizanje otvorene i poštene trgovine diljem svijeta; slaže se, međutim, da su zbog zastoja potvrđenog na 8. ministarskoj konferenciji WTO-a održanoj u prosincu 2011. potrebne nove bilateralne i plurilateralne inicijative koje će dati poticaj trgovinskim

¹ Australija, Čile, Hong Kong, Izrael, Japan, Kanada, Kina, Kolumbija, Kostarika, Meksiko, Norveška, Novi Zeland, Pakistan, Panama, Paragvaj, Peru, Republika Kina na Tajvanu, Republika Koreja, SAD, Švicarska i Turska.

pregovorima u Ženevi; naglašava, međutim, potrebu da se sve nove inicijative i dalje oslanjaju na okvire WTO-a;

2. žali što je tek djelomična pozornost posvećena trgovini uslugama od samog početka Kruga pregovora u Dohi; naglašava da usluge predstavljaju osovinu gospodarstva i trgovine u 21. stoljeću budući da pojava globalnih lanaca vrijednosti ovisi o pružanju usluga; ističe važnost usluga od općeg interesa za pružanje temeljnih sigurnosnih mreža za građane i promicanje socijalne povezanosti na općinskoj, regionalnoj i državnoj razini te na razini EU-a;
3. žali činjenicu da je popis specifičnih obveza GATS-a za članstvo u WTO-u zastario i ne odražava trenutnu razinu prepreka trgovini u tim zemljama, posebno u onima u kojima je ostvarena autonomna liberalizacija te činjenicu da članstvo u WTO-u i dalje pokazuje različite i nejasne razine liberalizacije i pravila u svojim obvezama na području trgovine uslugama;
4. pozdravlja otvaranje pregovora o Sporazumu TISA i sudjelovanje EU-a u tim pregovorima od samog početka s ciljem promicanja svojih interesa i obrane svojih stavova o obliku i strukturi Sporazuma; vjeruje da sudjelovanje EU-a može potaknuti usklađenost između Sporazuma TISA i multilateralnog sustava te pridonijeti očuvanju prikladnog parlamentarnog nadzora tijekom pregovora;
5. žali što je Vijeće odobrilo mandat bez uzimanja u obzir mišljenja Parlamenta;
6. podsjeća Komisiju na njenu obvezu da odmah i u cijelosti obavještava Parlament u svim fazama pregovora (prije i nakon krugova pregovora);
7. poziva Komisiju da osigura da se pregovori o Sporazumu TISA provedu u skladu s pravilima WTO-a o transparentnosti te da se o njima obavijesti cijelo članstvo WTO-a na vrijeme i na posve informativan način;
8. vjeruje da kritična masa koja bi omogućila širenje prednosti budućeg Sporazuma o trgovini uslugama (TISA) na sveukupno članstvo u WMO-u nije postignuta te da se klauzula GATS-a o najpovlaštenijoj naciji¹ stoga ne bi trebala primjenjivati na taj Sporazum.
9. međutim sa zabrinutošću utvrđuje da strane u pregovorima ne uključuju tržišta u razvoju (osim Turske), posebno zemlje BRIC-a, gdje su prisutni rast na području trgovine i ulaganja u usluge i gdje su prepreke, naročito stranim ulaganjima, najznačajnije; stoga poziva Kinu i druga gospodarstva u razvoju da se pridruže pregovorima;
10. smatra da ostavljanje otvorene mogućnosti sudjelovanja drugih zemalja, uključujući gospodarstva u razvoju, u tim pregovorima ne bi trebalo utjecati na spuštanje razine ambicije tog Sporazuma, budući da samo visoki stupanj liberalizacije i približavanje pravila mogu uvjeriti te zemlje da se pridruže pregovorima;
11. preporuča, kako bi se mogućnost pristupa novih potpisnica Sporazumu o trgovini uslugama ostavila otvorenom, da se njegov oblik i struktura zasnivaju na GATS-u, uključujući i pojam pozitivnog popisa obveza te da se iz GATS-a preuzmu temeljne definicije i načela, zajedno s propisima o nacionalnom postupanju, pristupu tržištu i pravilima;

¹ Članak 2. GATS-a.

12. poziva Komisiju da oblikuje početnu ponudu na sličan način kao i svoju posljednju ponudu popisa GATS-a te da se u pregovorima o obvezama za pristup tržištu usmjeri na sljedeće ciljeve:
- osiguravanje bolje jednakosti prilika smanjivanjem neravnoteža u obvezama navedenih u GATS-u među stranama, sektorima i načinima;
 - promicanje ambicioznog plana za ofenzivne interese EU-a, posebno u vezi usluga za poduzeća, za sektor informatičko-komunikacijskih tehnologija, financijskih i pravnih usluga, usluga morskog i zračnog prijevoza, ekoloških usluga, turizma i izgradnje; zalaganje za interese EU-a na tržištima trećih zemalja, uz uključivanje bonitetnog izuzeća GATS-a u Sporazum o trgovini uslugama kojim se dopušta zemljama sudionicama da primjene nacionalne uredbe o financijskim tržištima i proizvodima za bonitetne potrebe; pozivanje na uključivanje bonitetnog izuzeća GATS-a za financijske usluge u Sporazum o trgovini uslugama što bi ugovornim stranama omogućilo poduzeti mjere opreza, bez obzira na bilo koju drugu odredbu Sporazuma;
 - zagovaranje europske osjetljivosti što se tiče javnih usluga i usluga od općeg interesa (prema definiciji iz Ugovora o EU-u) na područjima javnog obrazovanja, javnog zdravlja, opskrbe vodom i upravljanja otpadom te nastavak neobvezivanja na područjima audiovizualnih i kulturnih usluga, kao što je i slučaj u okviru GATS-a i bilateralnih sporazuma o slobodnoj trgovini;
 - sprečavanje obveza i propisa u vezi s financijskim uslugama koji bi bili oprečni nedavnim mjerama za reguliranje financijskih tržišta i proizvoda;
 - zauzimanje pažljivog pristupa prema ponudama izmijenjenima u okviru načina 4., imajući na umu da EU ima ofenzivne interese u visoko kvalificiranoj radnoj snazi i da bi EU trebao ponovno potvrditi Sporazumom TISA da privremeno kretanje fizičkih osoba u svrhu pružanja usluga u okviru načina 4. mora poštovati nacionalna prava rada i socijalna prava te kolektivne ugovore i da, kao i prema GATS-u, niti jedna strana neće biti spriječena u primjenjivanju mjera kako bi regulirala ulazak fizičkih osoba na svoj teritorij, pod uvjetom da takve mjere ne poništavaju koristi koje proizlaze iz obveza ugovornih strana;
 - zadržavanje neutralnosti u vezi javnog ili privatnog vlasništva gospodarskih subjekata na koje se primjenjuju obveze;
 - osiguravanje potpune usklađenosti svake liberalizacije protoka podataka sa zakonodavstvom Europske unije (*acquis communautaire*) što se tiče privatnosti i zaštite podataka;
13. primjećuje da je EU već zaključio, ili još uvijek o njima pregovara, bilateralne trgovinske sporazume s nekim od partnera u pregovorima oko Sporazuma o trgovini uslugama (uključujući Japan i uskoro SAD) koji sadrže snažna poglavlja o uslugama u kojima su bilateralna pitanja specifična za državu bolje obrađena; vjeruje da je u pogledu pristupa tržištu u tim pregovorima EU ovisan o drugim partnerima (npr. Australiji, Novom Zelandu, Meksiku, Republici Kini na Tajvanu i Turskoj);
14. naglašava da bi uključivanje načela mirovanja i zapora u popis specifičnih obveza trebalo omogućiti da obveze strana budu vezane uz trenutne razine te dovesti do daljnjeg postupnog

otvaranja;

15. vjeruje da bi Sporazum o trgovini uslugama trebao navoditi snažnije regulatorne obveze za transparentnost, tržišno natjecanje, zahtjeve za dozvole i posebne sektorske propise, bez obzira na prava država da usvoje propisno opravdane uredbe zbog javne politike¹
16. smatra neophodnim za EU i države članice da zadrže mogućnost očuvanja i razvijanja vlastitih kulturnih i audiovizualnih politika i to u kontekstu postojećih zakona, standarda i sporazuma; pozdravlja stoga činjenicu što je Vijeće isključilo kulturne i audiovizualne usluge iz pregovaračkog mandata;
17. naglašava da ovi pregovori predstavljaju mogućnost poboljšavanja pravila o javnoj nabavi² i naknadama³ u sektoru usluga, na čemu su zastali pregovori o Sporazumu GATS;
18. smatra da bi Sporazum TISA trebao uključiti klauzulu o pristupanju kojom bi se definirali uvjeti i postupci za pristup svih članica WTO-a Sporazumu te specifični mehanizmi o rješavanju sporova, bez ugrožavanja mogućnosti upotrebe općih mehanizama WTO-a o rješavanju sporova;
19. primjećuje da je pregovarački mandat EU-a predložila Komisija te da ga je Vijeće usvojilo bez procjene učinka; zahtijeva od Komisije da nastavi s namjerama za pripremu procjene učinka održivosti te da to obavezno učini u dogovoru s relevantnim zainteresiranim stranama što se tiče socijalnih, ekoloških i drugih pitanja; zahtijeva od Komisije da objavi procjenu učinka održivosti te da se njeni zaključci uzimaju u obzir u pregovorima;
20. smatra da je razdoblje od dvije godine za zaključivanje tih pregovora vrlo ambiciozno, naglašava da bi kvaliteta trebala biti važnija od vremena i ustraje u tome da pregovori moraju biti transparentni i omogućiti dovoljno prostora i vremena za utemeljenu javnu i parlamentarnu raspravu;
21. nalaže svom predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji i Vijeću.

¹ Članci 14. i 14. a GATS-a.

² Članak 13. GATS-a.

³ Članak 15. GATS-a.